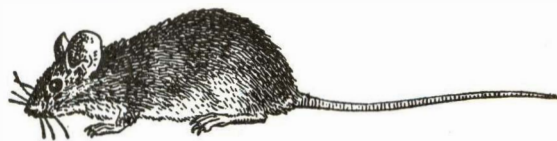

andere moeilijkheid bij het inventariseren van de weidevogels is dat er vrijwel altijd grote groepen vogels vanuit de Boekhorstpolder overvliegen en andersom. Over de betonnen weg die door het landgoed loopt wordt vrij frequent met auto's gereden. In het gebied wordt (ook in het voorjaar) gejaagd, iets wat grote onrust teweeg

brengt in het terrein.

Tot slot willen wij allen bedanken die ons toestemming hebben gegeven om hun land, erf en schuren te betreden.

Bosmuis

Jaarverslag jeugdclub

Richard Zonneveld

De jeugdclub (8-12 jaar) telde het afgelopen jaar 20 natuurliefhebberijtjes, die werden begeleid door 4 vaste medewerkers die een zeer gevarieerd programma in elkaar hadden gezet. Zo is de groep op 8 oktober naar de "Superinsekten" geweest in het Pesthuis te Leiden, waar ze een vragenlijst moesten invullen die ze over het algemeen goed beantwoord hadden. We hebben zaden en vruchten in het duin gezocht en de vogeltrek bekeken. De heer Gielen heeft ons het een en ander over paddestoelel verteld en enkele soorten, zoals paardehaartaailing en mosklokje laten zien. Op 12 november zijn we op strand gaan zoeken naar "strandvondsten", tijdens deze bezigheid zagen we een mooie sneeuwgorz. De Amsterdamse Waterleidingduinen werden ook bezocht. Hier zagen we een leuk aantal eendensoorten, enkele roofvogels en een ree. Waar roofvogels zitten zijn ook braakballen te

vinden, die later weer werden uitgeplozen. Zo was de maand januari besteed aan het leven in de zee, dit heeft u kunnen zien in het Jan Verwey Natuurcentrum, waar deze groep collages heeft gemaakt en opgehangen. Dick Passchier heeft ons verteld over zeehonden. Omdat het voorjaar in aantocht is en het broedseizoen gaat beginnen werden de nestkasten wederom schoongemaakt. Op één kast werd een dode bosspitsmuis gevonden die daar waarschijnlijk door een roofvogel is neergelegd. In mei worden alle nestkasten opnieuw gecontroleerd. Verder staan er nog veel activiteiten op het programma zoals: duiken en zwemmen, vleermuizenexcursies, een bezoek aan Coudehoorn, watervogels kijken en natuurlijk traditiegetrouw het roeien op de Nieuwkoopse Plassen. Zoals u ziet zit de jeugd ook dit jaar niet stil. Wij willen iedereen die ons een fantastisch jeugdclubjaar hebben bezorgd (leden, ouders) hartelijk danken voor hun inzet.

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

J. Mennema: Heimans, Heinsius en Thijsse's Geïllustreerde Flora van Nederland, België en Luxemburg en aangrenzend Duitsland en Frankrijk. 1994. Prijs f 77,50.

Ons land is al bijna een eeuw lang gezegend met twee goede determinatieflora's. In 1883 verscheen de eerste druk van de Schoolflora van Nederland, geschreven door H. Heukels. Deze flora beleefde in 1990 de eenentwintigste druk onder de naam: Heukels' Flora van Nederland. Deze flora is vooral populair onder de meer gevorderde floristen, die er niet voor terugdeinzen een kwartier of meer te besteden aan de determinatie van een enkele plant. Niet elke soort wordt in deze flora afgebeeld, maar daar staat tegenover dat in de tekst alle relevante kenmerken worden genoemd. Wel moet worden opgemerkt dat het aantal illustraties in de laatste drukken sterk is toegenomen en dat de kwaliteit van die illustraties sterk verbeterd is. Naast de min of meer officiële "Heukels", met een sterke inbreng van het Rijksherbarium, heeft

de HHT (de gebruikelijke afkorting voor de Flora van Heimans, Heinsius en Thijsse) zich altijd kunnen handhaven. Dat komt vooral omdat beginners met deze flora goed uit de voeten kunnen. Stapje voor stapje wordt de aankomende florist door de eerste tabellen geloodst. Elk nieuw begrip in de determinatiesleutel wordt met woord en illustratie duidelijk verklaard. Grote stappen in de eerste tabellen worden gemaakt door te letten op de bladstand en pas veel later komen de soms moeilijk zichtbare bloemen beharingskenmerken ter sprake. Zonder loep kom je in de HHT dan ook veel verder dan in de Heukels. Het is deze toegankelijkheid geweest waardoor de HHT meer dan vijftig jaar op de boekenlijsten van de vroegere kweekscholen voor onderwijzers heeft gestaan. Ook op veel lycea was deze flora decennia lang geen onbekende!

In 1899 verscheen de eerste druk van de HHT. Ook in die eerste druk begint de determinatietabel met de intrigerende vraag: is uw plant een boom of een heester? Hoewel er nog plaatjes uit die eerste druk in de huidige flora zijn terug te

vinden, is die eerste druk nauwelijks meer met het huidige boekwerk te vergelijken. Een vergelijking met de vorige druk is veel zinvoller. Nog steeds heeft het boek het merkwaardige, brede formaat. Ook de omvang van dit boek overschrijdt weer de duizend pagina's. Slaan we het boek open dan valt onmiddellijk op dat het aantal figuurtjes minder geworden is. De bladspiegel oogt daardoor veel rustiger. Veel oude tekeningetjes zijn weggelaten, maar daar staat tegenover dat er ook flink wat nieuwe zijn toegevoegd. Het grootste verschil met de vorige edities zit echter niet in de illustraties, maar in de grondige bewerking van de tekst. De tekst per soort is bij veel soorten aanzienlijk uitgebreid, terwijl de illustratie nu steeds op dezelfde

pagina is aan te treffen. Veel sierplanten (waarvan er vele verwilderd zijn aan te treffen!) zijn weggelaten, maar daar staat tegenover dat soorten die niet in ons land voorkomen maar wel in België en Luxemburg zijn toegevoegd. Ook kan men deze flora gerust meenemen bij een vakantie in Noord-Frankrijk of de Duitse Eifel want de soorten die te vinden zijn binnen 50 km van de grenzen van de Benelux worden ook behandeld. Deze flora is hierdoor ook zeer aantrekkelijk geworden voor de vaste gebruikers van de Heukels' Flora van Nederland. Te verwachten is dan ook dat de HHT na een lange winterslaap weer springlevend zal blijken te zijn.

De Gierzwaluwen van Noordwijk aan Zee

Willem Baalbergen

Nadat Hein Verkade zulk voortreffelijk onderzoek heeft gedaan naar de Gierzwaluwen van Noordwijk-Binnen, konden we als "zeeërs" natuurlijk niet achterblijven. Jan Jacobs, Rien Sluys en Willem Baalbergen probeerden de afgelopen jaren wat zicht te krijgen hoe, waar en in welk aantal Gierzwaluwen in Noordwijk aan Zee broeden. Het blijkt daarbij dat het niet eenvoudig is vast te stellen waar ze nestelen. Natuurlijk is het mogelijk aan de hand van rondvliegende vogels de broedlocaties bij benadering aan te geven. Echter, te weten komen onder welke dakpan en in welke sleuf nu werkelijk wordt gebroed blijft lastig.

Ter illustratie twee wederwaardigheden rondom mijn huis. In een omtrek van pakweg honderd meter broeden elk jaar nogal wat Gierzwaluwen. Zo was het me bekend dat er jaarlijks een paartje broedt in het huis van Jan Hoek, Schoolstraat 4. Op de plaats waar vroeger een muuranker zat vliegen de beesten in de zomer in en uit. Het betreft echter maar één paar terwijl er steeds meerdere paren rondvliegen. In 1993 lukte het me pas vast te stellen dat er enkele paren gebruik maken van nestgelegenheid onder de pannen van de bollenschuur, achter het huis van Hoek. De onderste rij pannen is van een iets ander model dan de rest, waardoor er tussen de twee rijen een opening zit. Hier maken de vogels gebruik van. Terwijl ik er letterlijk bovenop zit was het me nooit opgevallen.

Het andere geval betreft het huis van de fam. van der Niet in de korte Piet Heinstraat. Ik zat daar de afgelopen zomer buiten met de familie iets te drinken toen er Gierzwaluwen onder de pannen van het huis schoten. 'Wist je dat niet?' was de verbaasde vraag van de huiseigenaar, 'die zitten er al jaren, ik kijk er steeds met veel

plezier naar'. Vlak achter het huis waar ik woon, terwijl ik geregeld met v.d. Niet sprak en toch niet bekend met het broeden onder dat dak.

Alvorens in een tabel en op een kaart aan te geven waar er wordt gebroed en in welke aantallen nog een paar opmerkingen:

- Ondanks het feit dat we nogal wat uren aan het onderzoek hebben besteed wil het niet zeggen dat we nu alles van de Gierzwaluwen van Noordwijk aan Zee weten.

- De vrij nieuwe huizen aan de Huis ter Duinstraat, bekend onder de naam "De twaalf apostelen" bieden nestgelegenheid aan de grootste kolonie. De vogels landen in de goot en kruipen van daaruit onder de pannen, een verschijnsel dat zich ook voordoet bij de huizen aan de Ludolf Berkemeierstraat.

- Het ziet er naar uit dat de afbraak van Duna Deli nog wat wordt uitgesteld. De vogels die op deze daken broeden hebben dus nog wat respijt.

- Het pand Schoolstraat 33 gaf t/m 1993 broedgelegenheid aan een flinke kolonie vogels. Tenminste 10 paren maakten daar hun nest. Aan het eind van de zomer van 1993 is het pannendak vervangen. Ondanks pogingen onzerzijds is het daarbij niet gelukt speciale gierzwaluwpennen op het dak te krijgen. Desondanks hebben toch enkele paren kans gezien om weer onder de nieuwe pannen te nestelen. Door een bepaald verloop in de pannen, onder de mansarde, zagen de vogels toch weer kans op het dak te komen.

- In de loop van de maand juli van 1994 zag ik geen activiteiten meer rondom het al genoemde gat in de muur van het pand Schoolstraat 4. Met de kijker kon ik constateren dat er een dode vogel in de opening lag en zodoende de ingang blokkeerde. De dode vogel is weggehaald, maar de jonge vogels hebben het niet overleefd.